

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum obseruantia sit specialis virtus ab alijs distincta? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

De obseruantia, & illius partibus, in tres articulos diuisa.

DEinde considerandum est de obseruantia, & partibus eius, per quæ de oppositis vitijs erit manifestum.

¶ Circa obseruantiam autem quaruntur tria.

¶ Primo, vtrum obseruantia sit specialis virtus, & ab alijs distincta?

¶ Secundò, quid obseruantia exhibeat?

¶ Tertio, de comparatione eius ad pietatem.

ARTIC. I.

Vtrum obseruantia sit specialis virtus, ab alijs distincta?

539
Sup. q. 80
art. vni.
cor. Et 15.
q. 103. a.
2. cor.
* li. 2. de
inuentio-
ne in so.
4. ante f.
libri.

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd obseruantia non sit specialis virtus ab alijs distincta. Virtutes enim distinguuntur secundum obiecta. Sed obiectum obseruantie non distinguitur ab obiecto pietatis. Dicit enim Tullius * in sua Rhetorica, quòd obseruantia est per quam homines aliqua dignitate antecedentes quodam cultu, & honore dignantur. Sed cultum & honorem etiam pietas exhibet parentibus, qui dignitate antecedunt. Ergo obseruantia non est virtus distincta à pietate.

¶ 2 Præterea, Sicut hominibus in dignitate constitutis debetur honor, & cultus, ita etiam eis qui excellent scientia, & virtute. Sed non est aliqua specialis virtus, per quam honorem, & cultum exhibeamus hominibus, qui scientiæ, vel virtutis excellentiam habent. Ergo etiam obseruantia, per quam cultum, & honorem exhibemus his qui nos in dignitate antecedunt, non est specialis virtus ab alijs distincta.

¶ 3 Præterea, Hominibus in dignitate constitutis multa debentur, ad quæ soluenda lex cogit: secundum illud ad Rom. 13. Reddere omnibus debita: cui tributum, tributum, &c. Ea verò, ad quæ per legem compellimur, pertinent ad iustitiam legalem, seu etiam ad iustitiam specialem. Ergo obseruantia non est

per

per se specialis virtus ab alijs distincta.

SED contra est, quod Tullius conuincit obseruantiam & alijs iustitiæ partibus, quæ sunt speciales virtutes.

loc cit in 478. 1.

RESPONDEO dicendum, quod sicut ex di-
ctis patet, necesse est vt eo modo per quemdam or-
dinatum descensum distinguantur virtutes; sicut excel-
lentia personarum, quibus est aliquid reddendum. Si-
cut autem carnalis pater particulariter participat ra-
tionem principij, quæ vniuersaliter inuenitur in Deo:
ita etiam persona quæ quantum ad aliquid providen-
tiam circa nos gerit, particulariter participat proprie-
tatem patris: quia pater est principium & generatio-
nis, & educationis, & disciplinæ, & omnium quæ ad
perfectionem humanæ vitæ pertinent. Persona autem
in dignitate constituta, est sicut principium guberna-
tionis respectu aliquarum rerum: sicut Princeps ciui-
tatis in rebus ciuilibus, dux autem exercitus in rebus
bellicis, magister autem in disciplinis: & simile est in
alijs. Et inde est quod omnes tales personæ patres ap-
pellantur, propter similitudinem curæ. Sicut 4. Reg. 5.
serui Naaman dixerunt ad eum, Patres, etsi rem grandem
dixisset tibi propheta, &c. Et idem, sicut sub religione,
per quam cultus tribuitur Deo, quodammodo inueni-
tur pietas, per quam coluntur parentes: ita sub pietate
inuenitur obseruantia, per quam cultus, & honor
exhibetur personis in dignitate constitutis.

*9. prac. a.
1. 3. et
1. 2. 9. 8. e.
9. 2. 3.
47. 9.*

Ad primum ergo dicendum, quod sicut dictum est
supra, quod religio per quamdam supereminentiã
pietas dicitur; & tamen pietas proprie dicta à reli-
gione distinguitur: ita etiam pietas per quamdam ex-
cellentiam potest dici obseruantia; & tamen obser-
uantia proprie dicta à pietate distinguitur.

*9. prace.
a. 3. ad 3.*

Ad secundum dicendum, quod aliquis ex hoc quod
est in aliqua dignitate constitutus, non solum quam-
dam status excellentiam habet, sed etiam quamdam
potestatem gubernandi subditos. Unde cõpetit sibi ra-
tio principij, prout est aliorum gubernator. Ex hoc

autem quod aliquis habet perfectionem scientiæ, vel virtutis, non sortitur rationem principij quantum ad alios, sed solum quamdam excellentiam in seipso. Et ideo specialiter quædam virtus determinatur ad exhibendum honorem, & cultum his qui sunt in dignitate constituti. Verum quia per scientiam, & virtutem, & omnia alia huiusmodi aliquis idoneus redditur ad dignitatis statum, reuerentia quæ propter quacumque excellentiam aliquibus exhibetur, ad eandem virtutem pertinet.

Ad tertium dicendum, quod ad iustitiam specialem, propriè sumptam, pertinet reddere æquale ei, cui aliquid debetur. Quod quidem non potest fieri ad virtuosos, & ad eos, qui bene statu dignitatis vtuntur, sicut nec ad Deum, nec ad parètes. Et ideo ad quamdam virtutem adiunctam hoc pertinet: non autem ad iustitiam specialem, quæ est principalis virtus. Iustitia verò legalis se extendit ad actus omnium virtutum, vt supra dictum * est.

q. 58. a. 6

ARTIC. II.

Utrum ad obseruantiam pertineat exhibere cultum, & honorem his, qui sunt in dignitate constituti?

540

cap. 1. in me. 20. 5.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod ad obseruantiam non pertineat exhibere cultum, & honorem his qui sunt in dignitate constituti: quia vt Aug. dicit in * 10. de Ciuit. Dei, Colere dicimur illas personas, quas in quodam honore habemus; & sic idè esse videtur cultus, & honor. Inconuenienter ergo determinatur quod obseruantia exhibet in dignitate constitutis cultum, & honorem.

¶ 2 Præterea, Ad iustitiam pertinet reddere debitum: vnde ad obseruantiam, quæ ponitur iustitiæ pars, pertinet. Sed cultum & honorem non debemus omnibus in dignitate constitutis, sed solum his, qui super nos prælationem habent. Ergo inconuenienter determinatur quod eis obseruantia exhibet cultum, & honorem.

¶ 3 Præ-